

G CONSELLERIA
O PRESIDÈNCIA,
I FUNCIO PÚBLICA
B IGUALTAT
/ INSTITUT BALEAR DONA

Sr. Xavier Lluís Bacigalupe Blanco
Secretari General de la Conselleria
d'Afers Socials i Esports

Document: ofici
Expedient: 29-22
Emissor: IBD/MDF/MER

Assumpte: tramesa d'informe d'impacte de gènere de l'Avantprojecte de Llei de l'activitat física i l'esport de les Illes Balears

Us tramet, adjunt, l'informe sobre l'impacte de gènere de l'Avantprojecte de Llei de l'activitat física i l'esport de les Illes Balears, sol·licitat en data 27 de gener de 2022 pel secretari general de la Conselleria d'Afers Socials i Esports, d'acord a la Llei 11/2016, de 28 de juliol, d'igualtat de dones i homes.

Pregam se'ns remeti la redacció definitiva de la norma, d'acord als articles 5.4 i 10.1 de la Llei 11/2016, de 28 de juliol.

La directora de l'Institut Balear
de la Dona

Maria Duran i Febrer

La tècnica

Maria Estarellas Ribas

<https://vd.caib.es/1648805756400-416339830-2792712831028078283>

Informe d'avaluació d'impacte de gènere de l'Avantprojecte de Llei de l'activitat física i l'esport de les Illes Balears

Fets

En data 27 de gener de 2022 el secretari general de la Conselleria d'Afers Socials i Esports va sol·licitar a l'Institut Balear de la Dona l'informe sobre l'impacte de gènere de l'Avantprojecte de Llei de l'activitat física i l'esport de les Illes Balears; en virtut d'aquesta sol·licitud s'emet aquest informe, d'acord amb l'article 5.3 de la Llei 11/2016, de 28 de juliol, d'igualtat de dones i homes, que disposa que «en el procediment d'elaboració de les lleis i de les disposicions de caràcter general dictades, en el marc de les seves competències, per les administracions públiques de les Illes Balears, s'hi ha d'incorporar un informe d'avaluació d'impacte de gènere, que tindrà per objecte, com a mínim, l'estimació de l'impacte potencial del projecte normatiu en la situació de les dones i dels homes com a col·lectiu, i també l'anàlisi de les repercussions positives o adverses, en matèria d'igualtat, de l'activitat projectada».

Revisió del contingut

Consideracions jurídiques

Els principals fonaments jurídics relacionats amb la promoció de la igualtat real i efectiva entre dones i homes d'àmbit internacional, estatal i autonòmic, són, entre d'altres:

1. La Convenció sobre l'eliminació de totes les formes de discriminació contra la dona (CEDAW), aprovada per l'Assemblea General de Nacions Unides el 18 de desembre de 1979, ratificada per Espanya.
2. La Carta dels Drets Fonamentals, signada i proclamada el 7 de desembre de 2000 en el Consell Europeu de Niça (articles 21 i 23).
3. La Carta europea per a la igualtat de dones i homes en la vida local, que convida les entitats locals a exercir les seves competències en favor d'una major igualtat entre totes les persones.

4. La Constitució espanyola, de la qual són especialment rellevants l'article 14 i el 9.2.
5. La Llei 30/2003, de 13 d'octubre, sobre mesures per incorporar la valoració de l'impacte de gènere en les disposicions normatives elaborades pel Govern.
6. La Llei orgànica 3/2007, de 22 de març, per a la igualtat efectiva de dones i homes, que a l'article 29 estableix que tots els programes públics de desenvolupament de l'esport incorporaran el principi d'igualtat real i efectiva entre dones i homes, tant al seu disseny com a l'execució.
7. La Llei 5/2000, de 20 d'abril, de l'Institut Balear de la Dona.
8. La Llei orgànica 1/2007, de 28 de febrer, de reforma de l'Estatut d'autonomia de les Illes Balears (article 17).
9. La Llei 11/2016, de 28 de juliol, d'igualtat de dones i homes.

Anàlisi del context

Constitueix l'objecte de la norma l'establiment d'un marc jurídic regulador de l'activitat física i l'esport, a més del seu foment i promoció, en l'àmbit territorial de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears. Al mateix temps, vol promoure els mecanismes necessaris per implantar i estendre la cultura de l'educació física, així com vetllar per la qualitat d'aquesta pràctica esportiva, i que es realitzi en condicions de salut i seguretat de les persones que hi intervenen.

Aquesta llei fa que es promogui l'activitat física i l'esport com a elements essencials del desenvolupament de la personalitat, facilitant a totes les persones l'exercici del dret a practicar activitat física i esport, i proporcionant-hi accés de la ciutadania en igualtat de condicions i de manera equitativa, tant en l'àmbit de l'alt rendiment o la competició, com amb finalitats recreatives i socials, de millora i manteniment de la salut i de la condició física, i educatives.

En la norma es recullen algunes mesures positives, per tal d'aconseguir aquesta igualtat real:

- Un dels objectius que s'han proposat per assumir en la redacció d'aquesta nova Llei ha estat el de «Garantir i fomentar la igualtat efectiva entre homes i dones en la pràctica de l'activitat física i l'esport, com també en els àmbits de gestió i administració de les entitats esportives».
- El títol tercer estableix la regulació de l'activitat física i l'esport de les Illes Balears i introdueix, com a novetats més destacades, la promoció efectiva de la igualtat entre homes i dones en l'activitat física i l'esport.
- En el títol novè es regula la violència derivada de les activitats i de les competicions esportives en l'àmbit de les Illes Balears, potenciant la Comissió contra la violència en l'esport de les Illes Balears.

- A l'exposició de motius XIV, inclou dins la Llei, com a novetat i característica imprescindible, resulta clau «l'adopció de mesures que afavoreixin la igualtat de dones i homes i la plena incorporació de la dona a l'esport en tots els nivells en l'àmbit de les Illes Balears».
- En la composició dels equips de representació i decisió de les entitats esportives i òrgans assessors i de control en matèria d'esports de l'àmbit de la Comunitat Autònoma es respectarà el principi de presència equilibrada de dones i homes, així com també dins de les federacions esportives.
- Els mitjans de comunicació incrementaran la visibilitat de les dones en l'àmbit esportiu, augmentant l'emissió d'esdeveniments esportius femenins i garantint un espai diari sobre les esportistes.
- Dins les infraccions greus en matèria esportiva recull accions, comportaments, per tal de prevenir comportaments violents, intolerants i contraris a la dignitat de la dona.

Revisió del llenguatge

La Resolució 14.1, aprovada per la Conferència General de la UNESCO de 1987, estableix que, en la mesura que sigui possible, s'ha d'evitar l'ús de terminologia que es refereixi explícitament o implícitament a un sol sexe. D'altra banda, l'any 1990 el Consell de Ministres de la Unió Europea va aprovar la Recomanació sobre l'eliminació del sexisme en el llenguatge, considerant que aquest és un instrument essencial en la formació de la identitat social de les persones, i va proposar tres mesures bàsiques que havien de complir els estats membres:

- Incorporar iniciatives que promoguin un llenguatge no sexista.
- Promoure l'ús de terminologia harmònica amb el principi d'igualtat de gènere en els texts jurídics, educatius i de l'Administració pública.
- Fomentar la utilització d'un llenguatge lliure de sexisme en els mitjans de comunicació.

La Llei orgànica 3/2007, de 22 de març, per a la igualtat efectiva de dones i homes, planteja en l'article 14.11 entre els criteris generals d'actuació dels poders públics «la implantació d'un llenguatge no sexista en l'àmbit administratiu i el seu foment en la totalitat de les relacions socials, culturals i artístiques».

En la redacció del projecte normatiu analitzat, s'han detectat expressions que invisibilitzen les dones en el text, per la qual cosa es fan les recomanacions següents per a la utilització d'un llenguatge inclusiu. Es suggereix que es substitueixi:

- «dels espectadors i usuaris» per «dels espectadors i espectadores i usuaris i usuàries» o bé «persones espectadores i usuàries»
- «dels presidents» per «dels presidents i presidentes». Íbidem per la forma en singular i altres construccions similars «vicepresident i/o vicepresidenta».
- «els esportistes» per «els i les esportistes»
- «els professionals» per «els i les professionals» o bé « per les persones professionals»

- «els inspectors» per «els inspectors o inspectores»
- «els participants» per «els i a les participants» o bé «les persones que hi participen»
- «dels practicants» per «dels i de les practicants»
- «els ciutadans» per «els ciutadans i ciutadanes» o bé «la ciutadania». Íbidem per la forma en singular i altres construccions similars
- «els promotors» per «les empreses promotores»
- «entrenadors» per «entrenadors o entrenadores»
- «en els escolars» per «en els i les escolars»
- «a tots els companys» per «a tots els companys i companyes»
- «l'organitzador» per «l'organitzador/a» o bé «les persones que ho organitzen»
- «tècnic» per «tècnic o tècnica» o bé «del personal tècnic»
- «el titular» per «el o la titular» o bé «la persona titular»
- «el sol·licitant» per «la persona que ho sol·licita» o bé «el o la sol·licitant»
- «als membres» per «a les persones que ho integren».
- «d'un membre associat» per «d'un/a membre associat/ada»
- «dels seus representants» per «dels seus i seves representants» o bé «de les persones que ho representen»
- «dels socis» per «dels socis i sòcies» o bé «de les persones sòcies»
- «de l'interessat» per «de l'interessat o interessada» o bé «de la persona interessada»
- «dels seus successors» per «dels seus successors o successores»
- «secretari» per «secretari o secretària». Íbidem per construccions similars, «subsecretari» per «subsecretari o subsecretària»
- «dels assistents» per «dels i de les assistents» o bé «de les persones que hi assisteixen»
- «els seus cònjuges» per «els seus i les seves cònjuges»
- «els parents» per «els parents i les parentes»
- «als liquidadors» per «als liquidadors o liquidadores»
- «el jutge» per «el jutge i/o jutgessa»
- «el tresorer» per «el tresorer o tresorera»
- «d'electors» per «d'electors o electores»
- «dels federats» per «dels federats o federades» o bé «de les persones federades»
- «interventors i administradors» per «interventors/es i administradors/es»
- «sancionat o condemnat» per «sancionat/da o condemnat/da»
- «els destinataris» per «els destinataris o destinatàries» o bé «les persones destinatàries»
- «dels empleats» per «dels empleats o empleades»
- «dels veïns» per «dels veïns i veïnes» o bé «del veïnatge»
- «els menors» per «els i les menors»
- «d'un professional qualificat» per «d'un/a professional qualificat/da»
- «directius» per «directius/directives»
- «jugadors» per «jugadors i jugadores»
- «els seus delegats» per «els seus delegats o delegades»
- «els competidors» per «els competidors o competidores»
- «el conseller» per «el conseller o consellera»
- «els pot substituir» per «els o les pot substituir»
- «a l'instructor assignat» per «a l'instructor/a assignat/da»

- «pels funcionaris públics» per «pels funcionaris i funcionàries públiques» o bé «pel personal funcionari públic»
- «l'inspector» per «l'inspector o inspectora»
- «presumpte infractor» per «presumpte infractor o infractora»

Anàlisi de la pertinència

Una vegada analitzada la norma, tot i que és cert que incorpora mesures per tal de millorar la situació de les dones (tal i com s'ha citat a l'apartat d'anàlisi de context) l'impacte i les repercussions que comporta la regulació de l'activitat física i de l'esport en el conjunt de la societat és gran, i l'aplicació dels d'articles 15 i 29 de la Llei Orgànica 3/2007, de 22 de març per la igualtat efectiva de dones i homes referent a la transversalitat és fonamental.

Per la naturalesa de la norma, és oportú tenir en compte la dimensió de gènere. L'assoliment de la igualtat a l'àmbit esportiu requereix de l'aplicació de certes disposicions que es citen a continuació:

La Llei 11/2016, de 28 de juliol, recull a l'article 3 els principis pels quals s'han de regir les actuacions dels poder públics de les Illes Balears. Són d'especial interès els punts *a, d, g, k, m* i *n*.

a) La igualtat de tracte de dones i homes, que implica l'absència de qualsevol discriminació, directa o indirecta, per raó de sexe, en els àmbits polític, social, laboral, cultural, esportiu, de la salut, educatiu i econòmic, en particular quant a l'ocupació, a la formació professional i a les condicions laborals.

d) L'adopció de mesures per eradicar la violència masclista, la violència familiar i totes les formes d'assetjament sexual i d'assetjament per raó de sexe, orientació i identitat sexuals i de gènere, per garantir el dret a viure sense violència.

g) L'adopció de les mesures específiques destinades a eliminar les desigualtats de fet per raó de sexe que hi pugui haver en els diferents àmbits.

k) La paritat, composició equilibrada de dones i homes, en els òrgans de representació i de presa de decisions, segons la Llei electoral de la comunitat autònoma de les Illes Balears.

m) L'adopció de les mesures necessàries per fer un ús no sexista del llenguatge i, en tot cas, per evitar la invisibilitat de les dones per mitjà del llenguatge.

n) La garantia i la promoció d'una imatge de les dones i els homes fonamentada en la igualtat de sexes en tots els àmbits de la vida pública i privada.

Cal incorporar també, en la composició de comitès, comissions, assemblees i altres òrgans col·legiats de consulta i decisió, les disposicions de l'article 4.5 i 4.6 de la Llei 11/2016 en referència a la representació equilibrada de dones i homes.

5. Les administracions autonòmica, insular i local promouran la presència de les dones en una proporció equilibrada en els òrgans de direcció i decisió en els àmbits social, polític, econòmic, educatiu, de la salut, cultural i esportiu, entre d'altres.

6. Als efectes d'aquesta llei, s'entén per representació equilibrada la presència de dones i homes de manera que cap sexe no superi el 60% del conjunt de persones a què es refereix ni sigui inferior al 40%.

Finalment, cal tenir present l'article 34 de la mateixa Llei 11/2016, de participació a l'àmbit esportiu:

1. El Govern de les Illes Balears, en coordinació amb la resta d'administracions i organismes competents, ha de facilitar la pràctica esportiva de les dones i ha d'impulsar-ne la participació en els diferents nivells i àmbits de l'esport.
2. Les administracions públiques de les Illes Balears han de planificar activitats atenent les necessitats específiques de dones i homes, garantint les etapes del seu cicle vital.
3. Les administracions públiques de les Illes Balears han de promoure ajuts públics destinats a programes que treballin en la visualització de les dones des de la primera infància, des d'una perspectiva de gènere, i en el foment de l'autonomia i el sentit d'equip, a més de promoure la salut en l'esport.
4. Les administracions públiques i les federacions, les associacions i les entitats esportives de les Illes Balears han de vetlar pel respecte al principi d'igualtat d'oportunitats en l'organització de proves esportives i convocatòries públiques de premis esportius, i també pel tractament en igualtat per a les i els esportistes d'elit.

Propostes de millora i recomanacions

Sense perjudici d'altres mesures que es considerin oportunes, es recomana que en la redacció de la norma s'introdueixi:

- a) Les recomanacions de l'apartat de revisió del llenguatge d'aquest informe pel que fa al llenguatge emprat en la proposta normativa.
- b) Fer referència de la Llei 11/2016 d'igualtat de dones i homes, a l'exposició de motius, en el títol IV, on incorpora mesures per promoure la igualtat en distintes àrees d'intervenció. Cal recordar també que a nivell estatal disposam de la Llei orgànica d'igualtat 3/2007, de 22 de març, per la igualtat efectiva de dones i homes que també inclou un articulat específic en matèria d'esport i que també s'hauria de contemplar en el marc normatiu d'aquest avantprojecte.
- c) Incloure en la redacció de la norma, a l'article 20, el foment de la pràctica de l'activitat física i de l'esport en les dones majors, per tal d'incloure la interseccionalitat dins d'aquest article.
- d) Incloure en la redacció de la norma, a l'article l'article 21.5, l'impuls de les ajudes a les dones esportistes amb diversitat funcional.
- e) Incloure en la redacció de la norma, a l'article 13, de composició de l'Assemblea de l'activitat física i l'esport, la composició paritària de les persones que l'integraran, tal i com s'ha especificat en el cas de federacions, entitats esportives i òrgans assessors i de control, tal i com especifica l'article 4, de la Llei 11/2016, d'igualtat de dones i homes.

f) Incloure també la paritat, a l'article 131 de composició de la Comissió contra la violència en l'esport de les Illes Balears.

g) Incloure en la redacció de la norma, les violències masclistes ja que es troba a faltar l'especificitat d'aquest terme, sobretot quan es cita a l'exposició de motius XI, o dins de la comissió contra la violència en l'esport, en l'article 130 quan fa referència explícita a la violència, racisme, xenofòbia o intolerància, tal com indica l'article 65 de la Llei 11/2016, d'igualtat de dones i homes. Les violències masclistes es manifesten de múltiples formes, en el text també es troba a faltar que es faci un incís en la prevenció, detecció i sanció en cas d'assetjament, violència i/o abús sexual en l'àmbit esportiu.

h) Recordar que en l'atorgament de subvencions i altres ajuts a entitats sense ànim de lucre, i en la convocatòria de les mateixes s'ha de tenir en compte el que estableix l'article 11 de la Llei 11/2016.

i) En referència a l'article 17.2, apartat f) sobre els Drets i diversitat en l'activitat física i l'esport de l'Avantprojecte de Llei de l'activitat física i l'esport de les Illes Balears, una anàlisi de l'impacte de gènere ha de tenir en compte dues consideracions: en primer lloc, que la igualtat d'oportunitats ha de valorar la naturalesa biològica i la força física i, en segon lloc, que en cap cas hi ha d'haver discriminació genèrica per a les persones transsexuals.

Pel que fa a les condicions biològiques dels homes que han transitat a dones, cal tenir en compte que la seva condició biològica-hormonal pot ser en si mateixa un handicap que impedeixi a les dones competir en igualtat d'oportunitats. Per això, cal ponderar i establir factors correctors relacionats amb el percentatge d'hormones masculines i massa muscular, qüestions aquestes quantificables materialment i que, des d'una visió esportiva, ja es té en compte (en esports com ara l'equitació, la boxa, el sumo, etc. es valoren el pes, la massa muscular i les diferències essencials de les persones competidores).

En conseqüència, cal tenir en compte les consideracions del Comitè Olímpic Internacional en referència a la participació a competicions de categoria femenina de les dones transsexuals, de manera que es garanteixi el principi d'equitat i no es produeixin situacions avantatjoses entre les persones participants.

Es recomana, doncs, establir normativament criteris de valoració de massa muscular, força o hormones masculines, entre d'altres factors clars i transparents, perquè no es produeixi una discriminació sistemàtica o generalitzada de totes les persones trans, i tampoc es donin situacions de discriminació per raó de sexe.

Sol·licitud informació

D'acord el que estableix l'article 5.4 de la Llei 11/2016, de 28 de juliol, d'igualtat de dones i homes «de conformitat amb l'informe d'avaluació d'impacte de gènere, el projecte normatiu ha de respectar la igualtat de sexes mitjançant la reducció o l'eliminació de les desigualtats detectades i ha d'incloure les mesures adreçades a neutralitzar-ne el possible impacte negatiu en la situació de les dones i els homes considerats com a col·lectiu»

D'acord el que estableix l'article 10.1 «el Govern de les Illes Balears, l'Administració de la comunitat autònoma de les Illes Balears i l'Institut Balear de la Dona han de vetlar per garantir la coordinació i la integració adequades de les accions en matèria d'igualtat de dones i homes, i han d'adoptar les mesures necessàries respecte d'això».

Es sol·licita que se'ns remeti una còpia de la redacció definitiva de la norma, per comprovar la inclusió de mesures i accions que contribueixin a la consecució de la igualtat d'oportunitats real entre dones i homes.

Aquest és el criteri de la tècnica que subscriu aquest informe, sotmès, no obstant això, a qualsevol altre criteri més ben fonamentat.

La directora de l'Institut Balear
de la Dona

Maria Duran i Febrer

La tècnica

Maria Estarellas Ribas

<https://vd.caib.es/1648805756400-416339830-2792712831028078283>

